«So‘z, vijdon va mas‘uliyat»

— yuqori sinflar tarbiya soati ssenariysi

Tarbiya soati (sinf soati) — odob-axloq mashg‘uloti

9–11-sinf o‘quvchilari va sinf rahbarlari uchun

Davomiyligi: 45 daqiqa (1 dars soati)

Bu ssenariy yuqori sinf rahbari o‘tkazadigan sinf soati bo‘lib, 45 daqiqa davom etadi. Sinf xonasida uchta hayotiy vaziyat muhokamasi (imtihonda halollik, sinf chatida odob, va‘daga vafo), Avloniy va Navoiy hikmatlari hamda «O‘zimga xat» mashqi bor.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/tarbiya-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«So‘z, vijdon va mas‘uliyat» — yuqori sinflar tarbiya soati ssenariysi

MAQSAD

9–11-sinf o‘quvchilarida sinf soati doirasida so‘z madaniyati, vijdon mas‘uliyati, tanqid va maqtovga munosabat hamda ustozlar-ota-onalar hurmati haqida ochiq fikr almashish; sinf va kundalik hayotdagi murakkab vaziyatlarda ongli qaror qabul qilishni mashq qilish.

ISHTIROKCHILAR

Sinf rahbari (suhbat boshlovchisi), ikki nafar sinf faoli (10–11-sinf), she‘r o‘qiydigan o‘quvchilar, uchta muhokama guruhiga bo‘lingan sinf o‘quvchilari.

JIHOZLAR

Doskada «So‘z, vijdon va mas‘uliyat» yozuvi va uchta muhokama qoidasi, uchta vaziyat kartochkasi, «O‘zimga xat» konvertlari va varaqlar, qalamlar.

MASHG‘ULOT REJASI

Kirish — 5 daqiqa. Avloniy va Navoiy hikmatlari — 5 daqiqa. She‘r — 4 daqiqa. Uchta sinfiy va hayotiy vaziyat muhokamasi — 18 daqiqa (har biri 6 daqiqa). Ustozga ehtirom va she‘r — 6 daqiqa. «O‘zimga xat» va yakun — 7 daqiqa. Jami: 45 daqiqa (1 dars soati).

SINF RAHBARI UCHUN ESLATMA

Yuqori sinf o‘quvchilari sinf soatida tayyor javob o‘qib berilishini emas, fikrlari teng tinglanishini xohlaydi. Suhbatda biror o‘quvchini keskin qoralamasdan, «Bu qarorning bir yildan keyingi natijasi qanday bo‘ladi?» degan savol bilan sinfni o‘ylantiring.

MASHG‘ULOTNING BORISHI

(Sinf xonasi. Partalar uch guruhga aylantirib qo‘yilgan. Doskada mavzu yozuvi.)

Sinf rahbari: Assalomu alaykum, aziz o‘quvchilarim! Bugungi tarbiya soatimizni ochiq muloqot shaklida «So‘z, vijdon va mas‘uliyat» mavzusida o‘tkazamiz. Yosh ulg‘aygan sari qarorlarimiz faqat o‘zimizga emas, butun sinfimiz va atrofdagilarga ham ta‘sir qila boshlaydi.

1-boshlovchi (sinf faoli): Ma‘rifatparvar bobomiz Abdulla Avloniy «Turkiy guliston yoxud axloq» asarida: «Tarbiya bizlar uchun yo hayot — yo mamot, yo najot — yo

halokat, yo saodat — yo falokat masalasidir», deganlar. Alisher Navoiy esa yaxshi so‘z bilan inson ko‘nglini obod qilishni eng oliy fazilat deb bilganlar.

1-o‘quvchi (she‘r):

Birov seni maqtasa agar
Erkalanib, haddingdan oshma.
Kimdir tanbeh bersa ham magar,
G‘azablanib daryoday toshma.

(Abdulla Oripov, «Baho» she‘ridan)

1-LAVHA. UCHTA HAYOTIY VAZIYAT MUHOKAMASI

(Sinf uch qator yoki uch guruhga bo‘linadi. Har bir vaziyatga 2 daqiqa guruhda o‘ylash, 4 daqiqa sinfda ochiq fikr almashish.)

1-boshlovchi (1-vaziyat — Do‘stlik va halollik):

«Eng yaqin sinfdoshingiz nazorat ishi paytida sizdan tayyor javobni ko‘chirib berishni so‘radi. Yo‘q desangiz xafa bo‘lishi mumkin, bersangiz — ham qoidani buzasiz, ham do‘stingizning o‘z kuchiga ishonmasligiga sabab bo‘lasiz. Qanday yo‘l tutasiz?»

(O‘quvchilar fikri eshitiladi. Sinf rahbari xulosasi: haqiqiy do‘stlik darsdan oldin birga tayyorlanishda ko‘rinadi; ko‘chirishga yordam berish do‘stga ham, halol o‘qigan boshqa sinfdoshlarga ham adolatsizlikdir.)

2-boshlovchi (2-vaziyat — Sinf chatida mas‘uliyat):

«Sinf Telegram guruhida kimdir bir o‘quvchining noqulay tushgan rasmini kulgi uchun tarqatdi. Hamma kulgi stikerini qo‘yyapti. Siz bunga qanday munosabat bildirasiz?»

(O‘quvchilar fikri eshitiladi. Sinf rahbari xulosasi: sinfdoshining izzat-nafsini kamsitadigan tasvirni tarqatish ham, unga qo‘shilib kulish ham ma‘naviy mas‘uliyatsizlikdir; shaxsiy xabarda yoki xotirjam ohangda rasmni o‘chirishni so‘rash — to‘g‘ri va mard pozitsiya.)

1-boshlovchi (3-vaziyat — So‘z va va‘da):

«Sinf tadbirida yoki jamoa loyihasida bir vazifani zimmangizga oldingiz, lekin ulgurmadingiz. Aybni boshqalarga ag‘darish oson, kechirim so‘rab kamchilikni tuzatish esa og‘ir. Qaysi yo‘lni tanlaysiz?»

(O‘quvchilar fikri eshitiladi. Sinf rahbari xulosasi: mas‘uliyat — bahona qidirish emas, xatoni tan olib, o‘rnini to‘ldirishdir.)

2-o‘quvchi (she‘r):

Odamiylik – oliy martaba, viqor,
Birodar, hayotda inson bo‘lib qol.
Yerdan uzilmasin oyog‘ing zinhor,
Sen elning qalbida jahon bo‘lib qol.

(Normurod Narzullayev, «Viqor» she‘ridan)

2-LAVHA. USTOZ VA KATTA AVLODGA EHTIROM

2-boshlovchi: Inson qancha yuksakka chiqmasin, unga yo‘l ko‘rsatgan ustozlari va ota-onasi oldida qarzdor. Endi she‘r eshitamiz.

3-o‘quvchi (she‘r):

Sohibqiron yotar ustoz poyida,
Jomiyni pir tutgan Navoiy hazrat.
Ustoz buyuk degan buyuk qoida
Bu qaytar dunyoda azaliy hikmat.

(Erkin Vohidov, «Ustoz» she‘ridan)

(O‘quvchilar sinf rahbariga va maktab ustozlariga qisqa minnatdorlik bildiradi, ustoz samimiy tilak aytadi.)

3-LAVHA. «O‘ZIMGA XAT» VA YAKUN

Sinf rahbari: Har biringiz partangizdagi varaqqa o‘zingizga uch qator yozing: «O‘quv yili oxirida qaysi xulqim va yutug‘im bilan faxrlanishni xohlayman?». Uni konvertga solib yoping — o‘quv yili yakunidagi oxirgi sinf soatimizda ochib ko‘rasiz.

(Sokin musiqa. O‘quvchilar yozadi.)

Sinf rahbari: Bugungi ochiq suhbat uchun barchangizga rahmat! Vijdoningiz va so‘zingiz doim tiniq bo‘lsin!

DARSDAN KEYIN

Konvertlarni sinf rahbari xavfsiz joyda saqlab, o‘quv yili yakunidagi so‘nggi sinf soatida o‘quvchilarning o‘ziga qaytarsin.